

AÑO II

PALMA 25 DE DICIEMBRE DE 1898

NÚM. 99

NAIXEMENT DEL FILL DE DEU

DESPRÉS de coranta sigles que el mon estava clamant al cèl per la seua redemció, Deu, escoltant benignament els seus clamors, volgué consolarló. La Terra brota el Salvador per qui tant havian suspirat els Profetas.—*Aperiatum terra, germinet Salvatore.* Deu enviá al qui ab tanta d'ánsia havían demanat els Patriarcas. *Obsecro, Domine, mitte quem misurus es.*— Nasqué el qui tant havian desitjad els juts *Excita potentiam tuam, et veni ut salvos facias nos.*

Però. ¿Què es lo que veuen els nostros ulls en Betlehem? ¿Han mentit las escrituras? ¿mos han engañat els oracles? ¿se han rigut de noltros els profetas? Perquè en Betlehem no se veu rès de lo que ells mos anunciaren. Ells mos anunciaren un Deu; y allá no descobrim mes que un nin dèbil. Ells mos prometeren un Rey; y allá sols veim un nin pobre. Ells mos parlaren de un Salvador; y els nostros ulls sols descubreixen un miñó fragil qui plora reclinat dins una manjadora.

¿Es que els oracles anunciandmos en Jesu-Crist un Deu un Rey un Salvador, trataren de divertir-se ab el nostro candor? ¿O es que en Jesu-Crist las humillacions se concordan perfectament amb la divinitat, la pobresa se agermana en la dignitat, real, y la mortificació se avé ab el caracter de Salvador? Així es precisament: Jesu-Crist, no obstant de naixer pobre, dèbil y rodejat de penas, manifesta clarament que es Deu, Rey y Salvador: Deu cuya veritat devem confessar, Rey cuya legislació devem admetre, Salvador cuyos beneficis devem agrahir.

Prova que es el nostro Deu, porque en mitj de sa debilitat, demonstra un poder infinit: prova que es el nostro Rey, porque en mitj de sa pobresa lo regoneixen per tal els monarcas, els angels y el meteix Cèl: prova que es el nostro Salvador, porque enmitx de sa grandesa no se té per á menos de ensenarnos ab l' exemple el camí que devem seguir per salvarmós. Pues si es el nostro Deu, ¿no devem abrassar la seua enseñansa? Si el nostro Rey, ¿no devem subjectarnos á la seua legislació? Si es el nostro Salvador ¿no devem seguir el seu exemple? Ditzós el qui sábia raciocinar així y practicament trega aquestes conseqüencias, y, després de haverles trètes, se resolga á arre-

glar la seua conducta conforme al original que se mos proposa avuy en Betlehem! Aquest recullirà els fruits de seu naixement inefable y sabrá un dia el bens que ha aportat en el mon el naixement de un Deu, Rey y Salvador.

MOSSEN JOAN.

PATRÓ DE LA SETMANA

Dia 27.—Sant Juan, apostol y evangelista.

Nasqué á Bethsaida de Galilea, fill del Zebedeu y de María Salomé, y germá del apostol Sant Jaume el Major. Tenia s' ofici de pescador y uns 24 anys cuant el Bon-Jesus el cridá á l' apostolat. Era el més jove de tots. L' innocencia de costums y particularment la seua virginitat foren motiu per á que el Señor lo distingís amb lo nom de *dexeble amat*. A mes d' escullirlo per testimoni dels seus fets mes portentosos, li concedí en la nit santa Cena, reclinar el cap demunt son sagrat pit. Durant la passió del Salvador tots els apostols l' abandonaren, sols Sant Juan juntament amb la Santíssima Verge assistí á la de montanya del Calvari no separantse del seu costat fins que li hagueren dat honrosa sepultura. Estant Jesucrist dalt l' abre de la creu, vejent als seus peus á la seua adorada Mare y á dit dexeble, pronunciá aquelles paraulas de tant d' amor y sentiment «*Dona, aquí tens á ton fill*» y girantse á San Juan «*Aquí tens á ta Mare*». Tot el temps que permanesqué á Jerusalem y Judèa assistí á la Santíssima Verge ab singular ánsia y reverencia, y cuant passá á Efeso la sen dugué ab ell. Després del sa mort gloriosa de Maria, vá ser prés y conduít á Roma, ahont sufrí el martiri de ser tirat dins una caldera d' oli bullent, y havent sortit sens dany lo desterraren á l' illa de Pastmos y allá escrigué l' Apocalipsis. En Asia predicá la doctrina celestial qu' havia beguda á n' el pit del Salvador, fundá set Iglesias, escrigué el sant evangeli amb més claredad y sutilesa qu' els altres evangelistas y convertí moltes provincias y refutá els error d' alguns heretges, que negavan la divinidad de Cristo.

Morí á la edad de 100 anys, no cesant de predicant l' amor á Deu y al proxim.

Lo pintan amb una éguila al seu costat, per simbol de la elevació del seu estil.

MOSSEN GASPÀR.

L'ÚNICH REMEY

Ja 's de rahó que n'hi ha per plorar llàgrimes de sanch, perque ho es ben faresta la desgracia que pesa demunt noltros, jegants de l'Europa en altre temps, quant mos nodria la fê de Cristo y lo sant amor de la patria! ¡Ja 's de rahó! Gràcies á Deu, no tots re negám dels prous de l'antiguèa; no tots ab lo desenfreiment dels sábis de barralla alçurats y corromputs, feim xixina de les nostres glories; no tots volém sellar los sepulcres del Cid y de D. Pelayo, per por de que tornen á comparexer devant noltros vestits de fort y ab l'espasa núa. Be podem plorar; perque val mes l'honra que la vida. Ja veis com se portan els qui creuen que l'hem perduda: ó he privats de tot sentiment de delicadesa, mos miran ab llástima superbiosa; ó be sense gens de vergoña, mos escupen á la cara. Tothom acudeix á ferne destroça d'aquest roure ajagut per la ventada y corcat de temps enrera; els cínicls poderosos, destrá ab más y á la llum del sol; y els hipòcrites covarts, ab l'engüñ de les rates y á les foscas. A uns y altres los malahirá l'història, però abans los haurá malahit Deu; perque si'l dret internacional es una força y la política dels govèrns un temporal desfet, es precis alçar un trono á Caín, y edificarli un palau de caps de mort, y donarli al Mal Lladre per tresorer y á Judas per primer ministre. Ben mirat, á la nova civilisació no li pertocan altre classe d'honors que 'ls que li pugan oferir aquests tres infames. Si; d'avuy al devant hi ha que apreciar als homens d'aquesta manera: quant mes carnicers, mes magestat; quant mes lladres, mes poder; quant mes traidors, mes grandesa.

Però entenguemnos. ¿en què ve á consistir la nostra ignomínia? d'hont prové? qui mos ha vençut de bondeveres? ¿Son les bombes y els diners, ó la follia de les passions y la pobresa de virtuts cristianes? Y are també pregunt: ¿que deu havé de causar mes pena; la pérdua d'un imperi colonial, ó 'ls esforços del lliberalisme per convertirmos ab una inmensa guarda de porchs? ¿Y que 's mes horrorós, haver mos rendit á la força bruta, ó ser esclaus del dimoni y avanarmos encare del collar cané, signe de la nostra misèria? ¡Si fins y tot mos hem rigut de la llealtat, honradés y bona fé dels nostros pares! ¡Si hem esvehit l'innocència á força de negar el bé y exaltar al mal; á força de murmuracions, de calúmnies y d'espectacles indecents! ¡Si l'imensidat de la nostra bestiesa mes parex un sonni de Satanás endevinat per qualche gran geni, que una realitat efectiva, grossera, bascosa y sodolla de porqueria! Que ho neg qui vulga, però es ben cert que molt abans de la guèrra ja no valiem res: á l'esperit nacional ja l'havien emborraxat els inimichs de Cristo, á posta perque fes befa de les coses santes, y renegás de les antigues creències, y doná escándol ab ses baxeses y follies. No: no podiem esperar mes que corrupció, abatiment y cego despotisme del mal exemple dels governants, de l'epidemia de la premsa, de la matxina de les enseñances impies á dins certes cátedres y ateneos, de l'immoralitat esponerosa y desvergoñida en els teatres, l'escarni en les caricatures y paròdies, de la falta de respecte á l'autoritat de la Iglesia, y de l'hipocresía dels catòlics transijents, sensuals y egoistes. ¿Qui

espera bons fruits d'un arbre que té la sàvia malaltissa? Tota casta de podridura individual ó col·lectiva nax del pecat s'esten y pren força protegit per l'escandol, y aquesta es l'arma mes terrible que manetja Lucifer, perque escampa y tira á perdre les llevors de la justícia de la veritat y de la puresa. Avuy en dia ni á dins les escolles d'instrucció primaria hi trobaréu innocència: dels instituts y universitats non parlém; alló no 's aguantadó per cap estil; les paraules creman allá ahont tocan, vertaders tions de l'infèrn que Satanás s' cuida de mantenir sempre ben encesos. ¿Qué será de la genaració vinent? Noltros coneguerem el bé lo primer de tot: aquests pobres atlots no creuen en la virtut, perque reberen les primeres plissons del vivi. Si noltros hem prevaricat fins al punt de que 'ls nostros pares no mos conexeríen, ¿que farán ells? Horrorisa el pensarhó.

No mos queda altre remey que torna arrera, y tirarnos de cap y ab bona devoció á dins lo que els lládrés honoríchs, polissardos de solemnidat, anomenen obscurantisme. D'aquesta fosca se surt al camí del cèl, perque el dimoni no mos afina: té por d'entrarhí per no tropessar ab la Creu. Teniu per segur que 'ls àngels que cantaren el *Gloria in excelsis* eran obscurantistes, y que tots els sants ho han sigut, y que en el reyne de Deu promés per Jesucrist no hi entrarà ni una ànima que no haja viscut á les fosques. Per aquest preciós obscurantisme han drramat la seua sanch prop de denou millions de martirs, han renunciat als plers de la matèria una multitud de penitents, han passat la vida exercint la caritat un sens fí d'ànimes nobles; perque l'obscurantisme es l'amor á Deu, es la puresa d'intenció, la rectitut de consciència, la disposició al sacrifici, la práctica de totes les obres de Misericòrdia. Qui vulga anar dret, que no fasse cas de ningun projecte de *regeneració*, si no porta el sagell de l'obscurantisme. Sols tornant arrera trobarém el camí de la Veritat y de la Justicia: es l'únich remey.

JERONI FORTESA.

N A D A L

Dia 25

A l'hora en que s'es declosa,
Jericó, ta blanca rosa,
Lo cèl obría son cor,
Y com gota de rosada
Sobre la tèrra assecada
Deixa ploure 'l Salvador.

Oh! Miraulo á la Establía,
En los braços de María,
Test gentil d'aquella Flor:
Sa cara que n'es hermosa,
Ses galtetes son de rosa,
Son cabell es un fil d'or.

Somriuli una nova Estrella,
Los arbres trauen poncella,
Les nadas trauen flor:
Y, saltant entre les branques,
Canten les tórteres blanques
Sa glosa de més dolçor.

Los angels á voladúries
Hi barrejan ses cantúries
Puntejant ses arpes d'or,

Gloria á Deu en les altures;
Adorém, oh criatures,
Adorém al Criador.

Dia 26

—M' heu deixat sense corona,
Deya el Desembre al Etern,
Des que ab má freda l' hivèrn
Totes mes branques axona.

Lo vent se me 'n du les fulles
De que 'm solfa vestir:
Lo bosch, mon llit tou ahir,
Se 'm torna un coxi d' agulles.

Mes de perdre mos joyells,
Robes d' or y pedrería,
Jo prou m' aconsolaría
Si 'm donasseu flors y aucells.—

—¿No tens aucells ni cantúries?
Diu l' Etern, mira 'l cel blau,
¿No baixan en vol suáu
Los angels á voladúries?

¿No té flors ton camp geliu?
Mira dintre la Establía,
En los braços de María
Quina Nadala hi somriu.—

Dia 27

Infinitus est thesaurus.

Aquexes palletes que hi ha á l' Establía
Comprar jo voldria,
Jesús del meu cor.

Per exes palletes á pler donaría,
Si á rius la tenía,
Rius de Pedrería,
Munts de plata y or.

Dia 28

*Ditior Christi paupertas
cunctis thesaurus sæculi.
St. Bernat.*

Naxeu sobre la gebre
Mes pobre moriréu,
Nuhet en lo Pessebre,
Nuhet en una Creu.

Jesus, exes pobreses
Que heu vos atresorat,
que sían mes riqueses
per una eternitat.

Dia 29

*Ubi aula, ubi thronus?
St. Bernat.*

¿Quin llit volíau,—Jesus amable,
Quin llit volèu?
Cuan Vos nasquereu—era un estable
Cuan Vos morireu—era una creu.

Hany un altre—ne preteníau
Dins nostres cors;
Veniu y féusel—com lo voldríau,
Mes, no de palles—sino de flors.

JACINTO VERDAGUER, PRE.

(Del Roseret de tot l' any)

Bones Festes

Les desitjam á tots els protectors, suscriptors y lectores d' aquest setmanari, pregant á Deu que los concedesca salut y pau sobre tot, y també les gracies espirituals y favors temporals que necessitin.

Per les families que han perduts sos fills á la guèrra, ó los tenguen malalts, suplicam á Deu los consoli y assistesca, per medi de la santa y cristiana resignació, y amb les llimosnes que els feèls acomodats pogan enviarlos.

No mos descuydem tampoch de les animetes dels qui durant aquest any han emigrat al altre mon; á fi de que la Misericordia divina les dexi fer el dia de Nadal en la Benaventuransa. Bones festes sian per tothom, molts d' anys, amb salut y alegría sobre la terra, si convé, y después, per á sempre, en el cel.—Amen.

Advertencia.—Havem rebut cartes anònimes molt atentes suplicantmos que convertiguem en *Diari* aquest *Setmanari*. Advertim que may farém tal cosa mentres subsistesca el *Catòlich* colega que se publica á Palma (Visca molts d' anys.) Som inimichs dels *dualismes*, y tampoch veim necessitat de que MALLORCA DOMINICAL modifich sa *manera de ser*. Hem escrit y desitjam escriure p' el poble mallorquí, propagant la Doctrina evangèlica y defensant els seus interessos locals. Si cualcú mos vol ajudar l' hey agrahirém de bon cor, y Deu l' hey pagarà. Cuan va aparexe era tota sola, de llavors ensá, ha reaparegut *La Roqueta*, y han nat *Pla y Montanya y Mallorca*, decenal. Tots son utilíssims cada cual en son respectiu gènere; tots poden viure á un mateix temps y lloch, sens embarassarsè. En tot y axò, tal volta, motius especials y reservats, mos farán descansar algun temps, á fi de millorar la nostra *Revista bilingüe*. Dinmenje que vé ho haurem resolt.

LA REDACCIÓ.

CRONICÓ DEL MES DE DESEMBRE

Dia 16.—Dins un pinar del terme de Sineu morí cremada una miñona, y una altra dins un cup, á Campanet. (a. c. s.)

—El Sr. Bisbe, primera vegada, conferí ordes sagrades.

—Arribaren á Palma 70 excursionistas francesos.

—Per *telégrama* se sabé que havia mort assassinat, á Madrid D. Miquèl Meliá Pvre. mallorquí. (a. c. s.)

Dia 17.—Quedava constituída, á Palma, la Junta directiva d' una nova fàbrica de gas titulada *La Economía*.

Dia 18.—Se publicá á la Sèu, la bula de la Santa Creuada.

—Comensaren els actes per oposicions á Rectoríes.

Dia 19.—Se suscripció per regalar un tèrn á Lluch pujava 583'31 pesetas; y la diocessana mallorquina per la Basílica á Santa Teresa, á Avila, á 1363'45.

Dia 20.—L' ajuntament de Palma aprová les condicions per subastar els nous arbitris sobre aigues nètes y brutes.

Dia 21.—Un telegrama deya que S. S. el Papa se negá á donar audiència á D. Carlos, pretendent de la Corona d' España. Un altra deya que en Mac-Kinley assegura

á n' el Papa que, á Cuba y á Filipines respetará els drèts dels faèls catòlics.

Día 22.—Els diaris seguían escitant al nou Governador pera que capturás als jugadors de Palma. (Y van mil).

—Se tancá la Tómbola.

—Passá d' aquest mon, el Rdn. P. Fra Pere Ramon Vanrell, franciscá, Custos de Sant Francesch de Pálma. Era el derrer exclaustat supervivent á Mallorca.

Deu l' haja rebut en la Sta. Gloria.—Amen.

Día 23.—Se desxondí el fret. Se vehía neu dalt les muntañes.

◇ F. ◇

Rebut y agrahit

I. *Guía de Sóller.*—De Mossen Jusèp Rullan, Prevere. Aquest llibret estampat en castellá (imp. de La Sinceridad—Soller—1898), es un nou trabay, fet p' el nostro bon amic, de gran importancia y d' utilidad essencialment práctica. Conté tot lo que pugan desitjar els extrangers excursionistes, y molts de datos interessants que ignoran els mallorquins. Lo recomanam.

II. *El laboratorio bio-químico.*—Discurs llegit per el Dr. D. Rafèl Ribas, en la sessió inaugural del Colegi mèdich-farmacèutich, día 20 de Janer d' enguany.

El Mosaico—Tom II—de la colecció d' escrits literaris en vers y prosa de D. Pere d' Alcántara Peña.—En parlarem, si Deu ho vol.

III. *Almanaque de los Amigos del Papa.*—Publicació ilustrada de la *Revista Popular* de Barcelona.

IV. *Lo Primer Llibre dels noys.*—De Francisco Clos y Calcat.—Cartilla de la Llengua catalana, ben pensada y bén impresa; axí s' en publicás una de mallorquina.

V. *Problemas de Aritmética y sus Resoluciones*, por José Palucie—Barcelona calle de la Diputación—421—423. Son deu cuadèrns amb les operacions plantejades, desde el *Sumar* fins á les regles de Compañía. Mètode clar y ordonat, molt util per adelantar als estudiants juvenets, pues hey ha blanchs per fèr dites operacions.

IV. *Anales al Culto á San José y á la Sagrada Familia*, aquesta Revista mensual es una de las millors de propaganda Catòlica. Surt á Barcelona, baix direcció del M. I. Sr. D. E. M. Vilarrasa Arxipreste.—No més costa 3 pessetes al any.

Sagramentat.—Día 15 del corrent s' administrá el Sant Viátich al nostro bon amich y colaborador D. Pere de A. Penya.—Suplicam als nostres lectors comanin á Deu que prest li restablesca sa salut.

ENVINAGRAT Y RONXETES

Ara li fan es manech.—Una *correspondencia* de Pollensa suscrita per sèt señors vesins d' aquella vila, deya:

«..... la unidad de pareceres..... en reconocer la existencia y gravedad del mal, y la necesidad de acudir con urgencia á su remedio;..... contribuyó á que concibiéramos esperanzas de que..... en el gobierno y administración de Mallorca, cuando menos, dejaría de imperar el mero favoritismo de pandillaje, sin que fuera ya consentido el mofarse con cínica insolencia, de toda razón y toda justicia. Desgraciada-

mente los hechos se han apresurado á que quedaran aquellas desvanecidas. En este pobre pueblo, víctima del mayor desconcierto administrativo, acaba de confeccionarse un reparto de consumos, (*ad usum Delphinis*), que por el lujo de injusticias y falsedades en él acumuladas, con dificultad podría encontrarse mejor ejemplar en los periodos álgidos del caciquismo en esta isla.

Poca cosa significarian, con ser muchos, los daños materiales que tienen que sufrir el bien del Común y el de los particulares, al lado de lo que deben padecer la moral y el derecho..... Creemos que además de hablar y de escribir, precisa el obrar. Muestren la Prensa y la opinión sana de Mallorca, por los medios que su buen criterio les señale, que constituyen un valladar formidable, frente al mal, sentido y reconocido por todos, ó de lo contrario, no existiendo reactivos bastante enérgicos en casa, habrá que pensar, con honda y amarguísima pena, si pudieron revestir cierto carácter profético, por lo que á nuestro infortunado país se refiere, las predicciones de los Mac-Kinley y los Salisbury.»

(*La Almudayna* de día 17.)

Y axò que passa á Pollensa es per l' estil de lo que passa á altres pobles de Mallorca, y sobre tot á Palma, dins cèrts Rams y Negociats.

¿*Moralidad?*..... ¡Ara li fan es manech!

5

«Según noticias, en el Ayuntamiento, hay mar de fondo. Hace más de quince días que las sesiones son reñidas y los que antes eran mayoría, casi absoluta, pierden las votaciones. La causa de estos disturbios son ó bien porque se exigía á los concejales cantidades de consideración ó bien por esperar un próximo cambio político. ¡Bienaventurado aquel pueblo, (si existe alguno,) que desconoce la maldita política de nuestros días!—Manacor 9 de Diciembre de 1898.»

(*Correspondencia de El Ancora.*)

5

¡**Ni els moros!**—A sa Raconada de Sta. Margarid a, just devora el portal, antig, per hont, segons tradició, vá entrar l' escèrcit del Rey Don Jaume, per recordansa, hey ha una capella surmontada amb l' escut d' armes de la Ciutat, que les hi posaren els Jurats en mostra de quedit piadós monument es propietat del Municipi.

Una imatge de Cristo crucificat, amb el Conquistador que, li dona gracies, per sa victoria, mostra aquell retaulle pintat al òli demunt tela. Però..... á l' hora d' ara, está esquezada que fá plorera. ¿Ningú s' en ha adonat? ¿Es axí com honram les nostras glorias patrias?

¿No hey hauría una ánima dins l' Ajuntament de Palma que proposás sa restauració d' aqnella Santa imatge?...

Al manco que tanquin ses portes; y no passarèm per l' afronta de tenir exposad un pelleringo baix de s' escut de la nostra noble y culta y urbanisada y catòlica capital.

¡Ni els moros, permetrian axò amb una imatge del seu fals Profeta!

5

Reclam.—A fi d' any, la nostra Administració ha de liquidar. Pregam als Srs. suscritors, que encara no han satisfet lo que deuen, fassin favor de eaviarlehi, pues dels cobradores que recaudan p' els pobles, alguns coixetjan, y trobam que 's torban. ¡Ja estam bén posats!

ADMINISTRACIÓN:—Campana 2

Imp. de las hijas de Colomar.